

**ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
II МЕДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Декан II медичного
факультету, доцент
Полковніков Ю. Ф.

2021 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ

назва навчальної дисципліни

РОЗГЛЯНУТО на засіданні Ради факультету Студентського Самоврядування Протокол № 1/06 від «01» _____ 06 _____ 2021 р.	РОЗГЛЯНУТО на засіданні Вченої ради факультету Протокол № 9 від «01» _____ 06 _____ 2021 р.
--	--

1. Загальна інформація про викладача

професор Утюж Ірина Геннадіївна

e-mail: suspilni14@ukr.net

Кафедра: суспільних дисциплін

Адреса: пр. Маяковського, 26, Запорізький державний медичний університет

доцент, к. філос. н. Мегрелішвілі Марія Олексіївна

e-mail: studzsmu2016@ukr.net

Кафедра: суспільних дисциплін

Адреса: пр. Маяковського, 26, Запорізький державний медичний університет

викладач, к. філос. н. Павленко Нателла Валеріївна

e-mail: suspilni14@ukr.net

Кафедра: суспільних дисциплін

Адреса: пр. Маяковського, 26, Запорізький державний медичний університет

2. Назва, код дисципліни і кількість кредитів

Назва дисципліни: «Філософія»

Кількість кредитів з дисципліни: 90 годин / 3 кредитів ECTS (лекції – 20 год., семінарські заняття – 20 год., самостійна робота – 50 год.).

3. Семестр: 2

4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни:

в межах освітнього рівня бакалавра (див. структурно-логічна схема освітньо-наукової програми).

5. Характеристика навчальної дисципліни

5.1 Призначення навчальної дисципліни у формування світогляду, що відповідає активній та відповідальній життєвій та громадянській позиції.

Майбутній спеціаліст повинен: знати основні здобутки філософської думки в процесі її історичного розвитку, розуміти сутність філософії та методологічні засади розвитку наукового знання; засвоїти етичний, гуманістичний зміст філософських вчень; застосувати соціально-філософське знання до аналізу сучасних суспільних процесів.

Компетенції, яких набуває студент при вивченні дисципліни:

- інтегральна: здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у процесі навчання та професійній діяльності, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов;
- загальні: здійснення особистої діяльності: вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, здатність працювати автономно, здатність приймати обґрунтовані рішення; здатність до здійснення саморегуляції, ведення здорового способу життя, здатність до адаптації та дії в новій ситуації; здатність до вибору стратегії спілкування; здатність працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії; сформованість політичної та економічної свідомості, оцінювання минулих та сучасних історичних процесів; здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і бути сучасно навченим; здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях; визначеність і наполегливість

щодо поставлених завдань і взятих обов'язків; здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо;

- спеціальні (фахові, предметні): здатність до логічності, послідовності, систематичності та аргументованості міркувань; здатність робити смислові узагальнення та висновки, виявляти в інформаційних даних та концептах хиби й вразливі місця, суперечності та неповноту аргументації; прагнення до оптимальних рішень та ясності умовиводів; готовність до пізнання нового і неперервного навчання, до опанування нових знань та стратегій/способів мислення; увага і толерантність до іншої (й інакшої) думки, здатність аналізувати її зміст та структуру в процесі спілкування та адекватно на неї реагувати; відкритість, здатність сприймати та враховувати зауваження, оптимізувати власну позицію в процесі обговорення, налаштованість на діалог, залучення у власні міркування висловлених слушних ідей; аналіз та інтерпретація гуманітарного тексту: здатність виокремити та відтворити смислову структуру тексту, оцінити послідовність та валідність аргументації, виділити продуктивні ідеї; навички написання аналітичних і публіцистичних гуманітарних текстів, реферування, створення систематизованих оглядів спеціальної літератури; здатність до нестандартного розв'язання задач, самостійності міркувань та умовиводів, навички інтелектуального пошуку, вміння виявляти та розв'язувати проблеми.

5.2 Мета вивчення навчальної дисципліни:

досягнення основних кінцевих цілей, визначених у Стандарті підготовки спеціаліста за спеціальністю 224 «Технології медичної діагностики та лікування»

5.3 Завдання вивчення дисципліни:

формування основ філософського мислення, філософського розуміння відношення людини та світу і місця майбутньої лікарської діяльності у гуманістичному розвитку суспільства.

5.4 Зміст навчальної дисципліни:

Програма навчальної дисципліни складається з 2-х змістових модулів.

Змістовий модуль 1. Філософія як світоглядне мислення.

Тема 1. Філософія, коло проблем та роль у суспільстві.

Тема 2. Становлення філософії: класичний період розвитку.

Тема 3. Некласична і постнекласична парадигми філософії. Українська філософія.

Тема 4. Матерія та свідомість. Проблема їх відношення.

Тема 5. Основні проблеми теорії пізнання.

Змістовий модуль 2. Основні проблеми соціальної філософії.

Тема 6. Людина у вимірах філософського аналізу.

Тема 7. Суспільство як соціальна система. Суб'єкти соціального розвитку.

Тема 8. Сучасний світ: тенденції розвитку.

Тема 9. Розвиток субфілософського знання: етика, естетика, релігієзнавство.

Тема 10. Філософія і медицина: міждисциплінарний діалог.

5.5 План вивчення навчальної дисципліни

№ пп	Назва теми	Форми організації навчання та кількість годин	Завдання для самостійної роботи
Змістовий модуль 1. Філософія як світоглядне мислення			
1	Тема 1. Філософія, коло проблем та роль у суспільстві	Л - 2 год., Сем. - 2 год., СРС - 5 год.	Опрацювання теми за допомогою on-line курсу: «СРС Філософія».

2	Тема 2. Становлення філософії: класичний період розвитку	Л - 2 год., Сем. - 8 год., СРС - 10 год.	Опрацювання теми за допомогою on-line курсу: «СРС Філософія».
3	Тема 3. Некласична і постнекласична парадигми філософії. Українська філософія	Л - 2 год., Сем. - 2 год., СРС - 5 год.	Опрацювання теми за допомогою on-line курсу: «СРС Філософія».
4	Тема 4. Матерія та свідомість. Проблема їх відношення.	Л - 2 год., Сем. - 2 год., СРС - 5 год.	Опрацювання теми за допомогою on-line курсу: «СРС Філософія».
5	Тема 5. Основні проблеми теорії пізнання.	Л - 2 год., Сем. - 2 год., СРС - 5 год.	Опрацювання теми за допомогою on-line курсу: «СРС Філософія».
Змістовий модуль 2. Основні проблеми соціальної філософії			
6	Тема 6. Людина у вимірах філософського аналізу	Л - 2 год., Сем. - 2 год., СРС - 5 год.	Опрацювання теми за допомогою on-line курсу: «СРС Філософія».
7	Тема 7. Суспільство як соціальна система. Суб'єкти соціального розвитку	Л - 2 год., Сем. - 1 год., СРС - 5 год.	Опрацювання теми за допомогою on-line курсу: «СРС Філософія».
8	Тема 8. Сучасний світ: тенденції розвитку	Л - 2 год., Сем. - 1 год., СРС - 5 год.	Опрацювання теми за допомогою on-line курсу: «СРС Філософія».
9	Тема 9. Розвиток субфілософського знання: етика, естетика, релігієзнавство	Л – 2 год СРС – 3 год.	Опрацювання теми за допомогою on-line курсу: «СРС Філософія».
10	Тема 10. Філософія і медицина: міждисциплінарний діалог	Л – 2 год СРС – 2 год.	Опрацювання теми за допомогою on-line курсу: «СРС Філософія».
	Залік		

6. Самостійна робота студента

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Філософія як світоглядне мислення. Виникнення філософії.	5
2	Класичний період Давньогрецької філософії та філософія Еллінізму	2,5
3	Філософія Середньовіччя та Відродження. Реформація.	2,5
4	Філософія Нового часу.	2,5
5	Німецька класична філософія.	2,5
6	Некласична філософія і постнекласична парадигми філософії. Українська філософія.	5
7	Матерія та свідомість. Проблеми їх відношення.	5
8	Основні проблеми теорії пізнання.	5
9	Людина у вимірах філософського аналізу.	5
10	Суспільство як соціальна система. Суб'єкти суспільного розвитку. Сучасний світ: тенденції розвитку.	10
11.	Розвиток субфілософського знання: етика, естетика, релігієзнавство.	3

12.	Філософія і медицина: міждисциплінарний діалог.	2
	Разом	50

Консультативна допомога: щотижнево за необхідністю.

Контрольні заходи: самостійна робота студентів, яка передбачена в темі поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час проходження студентом курсу.

7. Список основної та додаткової літератури

7.1. Основна література

1. Жадько В.А. Філософія як діалог з видатними мислителями : навч.-метод. посіб. для самостійної роботи студентів з текстами першоджерел. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2016. – 103 с.
2. Петрушенко В. Л. Філософія: підруч. для студентів вищ. закл. освіти / В. Л. Петрушенко. – 5-те вид. – Львів: Новий світ-2000, 2018. – 504 с.
3. Сепетий Д.П. Основні проблеми філософії. Курс лекцій. Навчальний посібник. – Запоріжжя: ЗДМУ, 2016. – 132 с.
4. Філософія. Історія філософії : робочий зошит для студ. I-II курсів мед. і фармац. ф-тів / уклад.: І. Г. Утюж, Н. В. Спиця. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2017. – 58 с.
5. Філософія: навч.-метод. посіб. для студ. I курсів мед., фармац. ф-тів / уклад. І. Г. Утюж. – вид. 2-е, доп. – Запоріжжя: ЗДМУ, 2019. – 132 с.

7.2. Додаткова література

1. Августин А. Сповідь / Святий Августин; пер. з латини Ю. Мушака. – Львів: Свічадо, 2008. – 355 с.
2. Аврелій М. Наодинці з собою: роздуми / Марк Аврелій; пер. з грец. Р. Паранька. – Львів: Літопис, 2007. – 209 с.
3. Аквінський Т. Коментарі до Арістотелевої «Політики» / пер. з лат. О. Кислюк. – 2-е вид. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003. – 794 с.
4. Антологія сучасної аналітичної філософії, або жук залишає коробку / за наук. ред. А. С. Синиці. – Львів: Літопис, 2014. – 374 с.
5. Арістотель. Політика / пер. з давньогрек. та передм. О. Кислюк. – 3-є вид. – К.: Основи, 2005. – 238 с.
6. Боецій С. Розрада від філософії / пер. з латин. А. Содомора. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2002. – 145 с.
7. Гантінгтон С. Протистояння цивілізацій та зміна світового порядку. – Львів: Кальварія, 2006. – 474 с.
8. Гоббс Т. Левіафан, або Суть, будова і повноваження держави церковної та цивільної. – К.: Дух і літера, 2000. – 606 с.
9. Г'юм Д. Трактат про людську природу. – Київ: Всесвіт, 2003. – 552 с.
10. Декарт Р. Медитації про першу філософію / Метафізичні медитації // «Медитації» Декарта у дзеркалі сучасних тлумачень. – К.: Дух-і-літера, 2014. – С. 115-292.
11. Декарт Р. Міркування про метод. – К.: ТанDEM, 2011. – 101 с.
12. Жадько В.А. Розуміння філософії через діалог з видатними мислителями: монографія / В.А. Жадько. – Запоріжжя: Вид-во ЗДМУ, 2018. – 132 с.
13. Кант І. Критика практичного розуму. – К.: Юніверс, 2004. – 240 с.
14. Кант І. Пролегомени до кожної майбутньої метафізики, яка може постати як наука / Імануель Кант ; пер. з нім., вступ. ст., комент. й прим. В. Терлецького. – Вид. 2-ге, уточн. і доп. – Харків: Фоліо, 2018. – 211 с.
15. Лок Д. Досліди про людське розуміння. У чотирьох книгах. – Х.: Акта, 2002. – 152 с., 608 с., 248 с., 394 с.
16. Ляйбніц Г. В. Монадологія // Sententiae. – 2013. – №1 (XXVIII). – С. 151-177.
17. Макіавеллі Н. Державотворець: політ. трактат / Ніколо Макіавеллі; пер. В. Балог. – Київ: Арій, 2014. – 223 с.

18. Монтень М. Проби: вибране / Мішель Монтень; пер. з фр. А. Перепаді. – Х.: Фоліо, 2012. – 442 с.
19. Ніцше Ф. Людське, надлюдське: кн. для вільнихумів / Фрідріх Ніцше; з нім. пер. К. Котюк. – Львів: Астролябія, 2012. – 406 с.
20. Платон. Апологія Сократа. Діалоги / Платон; пер. з давньогрец. Й. Кобова, Ю. Мушака. – Харків: Фоліо, 2017. – 407 с.
21. Сенека Л. А. Моральні листи до Луцілія / Луцій Анней Сенека; пер. з латини А. Содомора. – Львів: Апріорі, 2017. – 551 с.
22. Тоффлер Е. Третя хвиля. – К.: Ваклер, 2000. – 475 с.
23. Філософія: хрестоматія: від витоків до сьогодення: навч. посіб. / за ред. Л. В. Губерського. – 2-е вид., стер. – К.: Знання, 2012. – 621 с.
24. Філософія: словник-довідник: навч. посіб. / за ред. проф. І. Ф. Надольного, проф. І. І. Пилипенка, проф. В. Г. Чернеця. – 3-є вид., допов., випр., переробл. – К.: НАКККиМ, 2010. – 480 с.
25. Франкл В. Е. Людина в пошуках справжнього сенсу: психолог у концтаборі / Віктор Франкл; пер. з англ. О. Замойської. – Харків: Клуб сімейн. дозвілля, 2018. – 159 с.
26. Франкл В. Лікар та душа: основи логотерапії / Віктор Франкл; пер. з англ. Л. Шерстюка. – Харків: Клуб сімейн. дозвілля, 2018. – 318 с.
27. Фройд З. Вступ до психоаналізу / Зигмунд Фройд; пер. з нім. П. Таращука. – Харків: Клуб сімейн. дозвілля, 2015. – 478 с.
28. Фромм Е. Мати чи бути? / Еріх Фромм; пер. з англ. О. Михайлової та А. Буряка. – Вид. 2-ге. – Київ: Укр. письменник, 2014. – 221 с.
29. Фромм Е. Мистецтво любові / Еріх Фромм; пер. з англ. В. Кучменко. – 2-ге вид. – Харків: Клуб сімейн. дозвілля, 2018. – 188 с.
30. Фуко М. Археологія знання / пер. з фр. В. Шовкун. – К.: Вид-во С. Павличко «Основи», 2003. – 325 с.
31. Хамітов Н. В. Історія філософії: проблема людини та її меж. Вступ до філософської антропології як метаантропології: навч. посіб. зі словником / Н. В. Хамітов, Л. Н. Гармаш, С. А. Крилова. – 5-е вид., перероб. та допов. – Київ: КНТ, 2017. – 393 с.

8. Контроль і оцінка результатів навчання

8.1. Види контролю: поточний, підсумковий.

8.2. Форми контролю диференційований залік.

Оцінка за модуль визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки підсумкового модульного контролю (ПМК) (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою навчальної дисципліни.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент, становить 200, в тому числі за поточну навчальну діяльність – 120 балів. ПМК здійснюється по завершенню вивчення всіх тем на останньому контрольному занятті. Форми проведення ПМК стандартизовані і включають контроль теоретичної та практичної підготовки. Максимальна кількість балів, яку може набрати студент при складанні ПМК, становить 80. ПМК вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 50 балів.

Поточна навчальна діяльність оцінюється на основі єдиної шкали, яка визначає фіксовані значення для максимально можливої та мінімально необхідної кількості балів (110 балів, якщо поточні оцінки – «відмінно» та 60 балів, якщо поточні – «задовільно»). До 110 максимальних балів можуть додаватись бали за індивідуальну роботу – не більше 10. Бали за поточну успішність прив'язуються до середньої арифметичної оцінки за традиційною чотирибальною системою незалежно від кількості занять в модулі. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для запланованої теми.

Залік здійснюється після завершення вивчення всіх тем курсу на останньому контрольному занятті. До ПМК допускаються студенти, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні заняття та при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

9. Політика навчальної дисципліни: обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.